

Akwụkwọ Joel na Ụka Ndi Adventist Ụbọchị-Izu nke Asaa nke Laodisia — Nke Iri Abụọ na Ise

Jeff Pippenger

2026-01-11

Nọmba Iri Abụọ na Ise

Akwụkwọ Joel na-eche ndị ndu nke ụka Seventh-day Adventist nke Laodicea ihu site n'igba ama banyere nnupuisi ya nke nọgide na-arị elu n'ime ogbọ anọ. E gosikwara ogbọ anọ ahụ n'Ezikiel isi nke asatọ, ebe ndị ikom iri abụọ na ise nke ogbọ nke anọ ahụ na-ehulata nye anyanwụ. N'afọ 1901, afọ iri na atọ mgbe nnupuisi nke 1888 gasiri, ụka Adventist haziri otu kọmitii ka o duzie ụka ahụ.

E hiwere Kọmitii Nlekọta nke nzukọ General Conference mbụ n'oge nnukwu nhazigharị e mere na nọkọ General Conference nke afọ 1901, ọ burukwa na ọ nwere ndị òtù iri abụọ na ise. Nke a bụ mgbasawanye dị ukwu ma e jiri ya tonyere kọmitii nke tupu afọ 1901, nke nwere naanị ndị òtù iri na atọ. Ndị òtù ahụ amụbaala n'ime afọ ndị sochirinụ, ma Jizos na-ejikọta ngwucha na mmalite mgbe niile. Mmalite ahụ bụ ndị òtù iri abụọ na ise, otu n'ime ha buru onye ndu, nke kwekọrọ n'usoro dị n'ebe nsọ, nke mejupụtara ndị nchụàjà iri abụọ na anọ na otu nnukwu onye nchụàjà.

Judas na Sanhedrin bụ akara abụọ nke nnupuisi n'oge Kraịst. Sanhedrin na-anọchi anya ụka Seventh-day Adventist nke Laodisia. Ikekọrịta òkè nke Sanhedrin n'ikpogide Kraịst n'obe na-egosi n'ihu ọrụ Adventizim n'ogba aghara iwu Sọnde. Sanhedrin—ụlọ nzukọ ndị Juu kachasi elu na Jerusalem, nke e ji ndị isi nchụàjà, ndị okenye, na ndị odeakwụkwọ wuo, nke Kayafas, Onye Nnukwu Nchụàjà, nọ na-edu—ruru ọrụ dị mkpa n'ime ihe omume ndị dugara n'ọnwụ Jizos.

Mgbe e jidere Jizos na Gethsemane (nke e haziri site n'irara Judas nye ya), a kpogara ya n'abalị n'ihu Sanhedrin n'ụlọ Kaiafas. Ha choro akaebe iji maa ya ikpe, na-eweta ndị àmà ndị boro ya ebubo nkwulu megide Chineke na nnupu isi.

Mgbe Kaiafas juru Jizos ozugbo ma Ọ bụ Mesaya ahụ (ma ọ bụ Ọkpara Chineke), nzaghachi nkwenye Jizos, “Ị kwuru otú ahụ,” mere ka nnukwu onye nchụàjà ahụ kwuputa, “Nkwulu!” Kansul ahụ mara Ya ikpe dika onye kwesiri onwu. N'ihia na ha enweghi ikike n'okpuru ochichi ndi Rom imezu ikpe onwu, ha nyefere Jizos n'aka Pontios Pailet, govanọ Rom, na-ebo ya ebubo nnupuisi ka ha wee nweta igbu ya n'aka ochichi Rom. Ndi agha Rom mere kpogidere ya n'obe n'ezikwu n'okpuru iwu Pailet, ma nke a mere naanị mgbe Pailet kwetara nrugide sitere n'aka ndi isi nchujà na igwe mmadu ahụ (bụ ndi rioro onwu Jizos na ntọhapu nke Barabas).

“Mgbe Kraịst nọ n'elu ụwa a, ụwa hooro Barabas. Ma taa, ụwa na ụka di iche iche na-eme otu nhorọ ahụ. A kaghariwokwa ihe omume nke irara, nke iju, na nke ikpogide Kraịst n'obe, a ga-akpoghachikwa ha ozo n'ogo di ukwu nke ukwu. Ndi mmadu ga-ejuputa n'agwa nke onye iro ahụ, aghughọ ya ga-enwekwa ike di ukwu n'etiti ha. N'ogo ahụ nke a na-aju ihè ka nghota na-ezighi ezi na nghotahie ga-adi. Ndi na-aju Kraịst ma hooro Barabas na-arụ ọrụ n'okpuru aghughọ na-ebibi ebibi. Ikowa ihe n'uzo na-ezighi ezi na àmà ụgha ga-etolite ruo n'inupuisi putara ihè. Ebe anya di njo, ahụ dum ga-ejuputa n'ochichiri. Ndi na-enye ihunanya

obi ha nye onye ndú ọ bụla ma e wezuga Kraịst ga-ahụ onwe ha n'okpuru ọchịchị nke, ahụ, mkpuruobi, na mmụọ, nke ndorondoro uche dị otú a nke na-adoro adoro nke ukwu nke na, n'okpuru ike ya, mkpuruobi na-esi n'inu eziokwu wezuga iji kwere ugha. A na-ejide ha n'onya ma doputa ha, sitekwa n'omume ha nile ha na-eti mkpu, Hapuoro anyi Barabas, ma kpogide Kraịst n'obe.”

“Obuna ugbu a ka a na-eme mkpebi a. A na-emegharikwa ihe nkiri ndi e mere n'obe. N'ime uka ndi si n'eziookwu na ezi omume wezuga onwe ha ka a na-ekpughe ihe odidi mmadu puru ime na ihe o ga-eme mgbe ihunanya Chineke abughi ukpuru na-adigide adigide n'ime mkpuru obi. Anyi ekwesighi iju anya n'ihe o bula puru ime ugbu a. Anyi ekwesighi itunanya n'ihu mmepe o bula nke ihe itunanya na egwu. Ndi na-azo n'okpuru ukwu ha na-adighi nsọ iwu Chineke nwere otu mmuọ ahụ ndi ikom ahụ nọ n'ime ha, bu ndi kpariri Jisos ma rara ya nye. N'enweghi mgbagha obula nke akọ na uche, ha ga-eme oru nna ha, ekwensu. Ha ga-aju ajuju ahụ nke si n'egbugbere onu aghugho nke Judas puta, Gini ka unu ga-enye m ma o buru na m rara unu Jisos Kraịst nye? Obuna ugbu a ka a na-arara Kraịst nye n'ime onye nke ndi nsọ ya.” Review and Herald, January 30, 1900.

O buru na akuku Akwukwo Nso ahụ n'ezie putara kpomkwem ihe o na-ekwu, mgbe ahụ ndi a na-akowa dika ndi “na-ahoro Barabbas” agaghi enwe ike ighota ihe akuku ahụ na-akuzi. Ndi ahụ bu ndi ahụ e kwuru banyere ha na 2 Thessalonians bu ndi natara aghugho siri ike, n'ihu na ha ahughi eziokwu n'anya. O kwuru banyere ndi na-ahoro Barabbas si, “Ndi na-enye ihunanya obi ha nye onye ndu o bula ozo ma e wezuga Kraịst ga-achoputa onwe ha n'okpuru ichikwa, n'ahụ, na mkpuruobi, na mmuọ, nke idi ara n'ihunanya nke na-adoro mmasi nke ukwu nke na n'okpuru ike ya mkpuruobi na-apu n'ina eziokwu nti ka ha wee kwere ugha.” Ndi na-ahoro Barabbas no n'okpuru ichikwa nke Setan tupu ihe iriba ama nke obe na iwu ubochi Sode. N'onodu ahụ, ha agaghi ekwe omume n'uzo o bula ighota ihe akuku ahụ na-akuzi. Ya mere, ha ga-atu aro na, “onodu ndi di mgbe Sister White dere okwu ndi a bu nke akuko puru iche ahụ, o bughi ugbu a.” Ikekwe ha ga-asị, “O na-ekwu banyere Iso Uzo Kraịst n'ozuzu ya, nke a adighikwa emetuta kpomkwem Seventh-day Adventists.” Asiri efu.

N'ezie, onodu ndi metutara akuko ihe mere eme n'oge Nwanneanyi White dere okwu ndi ahụ n'eziookwu bu nkowa gbasara akuko ndu onwe ya, ma dika o siri dikwa n'ebe Jon no n'Akwukwo Mkpughe, mgbe a gwara onye-amuma ka o dee, a na-agwa ya ka o dee “ihe ndi i huro, na ihe ndi di, na ihe ndi ga-eme n'odinihu.” Mgbe onye-amuma na-edeko ihe ndi di, n'otu oge ahụ ka o na-edekokwa ihe ndi ga-adi.

A na-anochi anya ndu nke Adventism site n'aka ndi ikom iri abuo na ise nke Ezikiel, ndi a kwa na-adako n'amuma na ndi ikom nari abuo na iri ise ndi guzoro n'akuku Kora, Datan na Abiram. N'otu aka ahụ dikwa mkpa, Nwanyi White kwara ndi nnuuisi nke 1888 na nke Nzuko Izugbe Minneapolis dika ndi na-emegharja nnuuisi nke Kora, Datan na Abiram. Nwanyi White na-akuzi kpomkwem na mgbe mmuọ ozi nke Mkpughe iri na asato ga-agbadata ma mee ka uwa nuọ ihè site n'ebube ya, mmiri ozuzo ikpezu na-amalite.

“Mmiri ozuzo ikpezu ga-adakwasị ndi nke Chineke. Otu mmuọ ozi di ike ga-esi n'elugwe ridata, a ga-ejikwa ebube ya mee ka uwa dum nwee ihè.” Review and Herald, Eprel 21, 1891.

Nwannaanyi White nkuzi ya kpomkwem na mmufo-ozu nke Mkpughe isi nke iri na asato ridatara n'Ogbako Ukwu nke 1888 site n'ozu A. T. Jones na E. J. Waggoner. Mgbe o no n'Ogbako ahụ, nnupuisi ahụ juputara ya n'obi nke ukwu ruo n'okè na o kpebiri ichikota ihe ya puo, ma mmufo-ozu gwara ya na o ghaghị ino ma deko akuko ihe mere eme ahụ, n'ihina o bu mmeghachi nke nnupuisi Kora. Gini mere mmufo-ozu ahụ ji choo ka e deko ya, ma o buru na o bughị maka àmà n'ubochi ikpeazu? O buru na o bu àmà maka ubochi ikpeazu, gini ozo ka o puru iputa, ma e wezuga na uka Laodisia nke Seventh-day Adventist ga-eje ije n'ukwu nzokwu nke Sanhedrin n'oge nsogbu iwu Uka, ma karisia akuko ihe mere eme nke na-eduga ruo na ya.

E gosiputara ozi Jones na Waggoner dika "ozu nke izi ezi site n'okwukwe, n'eziokwu," "ozu Laodisia," "ozu ezi omume nke Kraist" na "ozu mmufo ozi nke ato." Ndi nupu isi guzogidere ozi ahụ, ha jukwara nduzi nke Mmufo nke Amuma na ndi ozi a hoputara nke nzuko ahụ. Nwanneanyi White na-akuzikwa na mgbe a ga-eme ka nnukwu ulo ndi di na Obodo New York daa, site n'imetu nke ike Chineke aka, mgbe ahụ Mkpughe 18:1-3 ga-emezu. Kemgbe 9/11, ndi ndu nke uka Seventh-day Adventist nke Laodisia anowo na-emeghari nupu isi nke Kora, nupu isi nke ndi ikom iri abuo na ise nke oge ochie, nupu isi nke ndi ndu na 1888, na nupu isi nke Sanhedrin n'oge na-eduga n'obe. Ndi ikom iri abuo na ise ahụ bu akara nke na-anochi anya ukochukwu Livai adigboroja.

Onye Livai ga-adi afọ iri abuo na ise mgbe o malitere ije ozi.

Jehova gwara Mozis okwu, si, Nke a bu ihe banyere ndi Livai: site n'afọ iri abuo na ise gaa n'elu ka ha ga-abata ije ozi n'oru uloikwu nzuko ahụ: Ma site n'afọ iri ise ka ha ga-akwusi ije ozi n'oru ya, ha agaghikwa eje ozi ozo: Kama ha ga-eso umunne ha na-eje ozi n'uloikwu nzuko ahụ, ka ha debe ihe e nyere ha n'aka, ma ha agaghị aru oru o bu. Otu a ka i ga-eme ndi Livai banyere ihe e nyere ha n'aka. Onu Ogugu 8:23-26.

Onye Livai na-amalite oru ya mgbe o di afọ iri abuo na ise, o na-ejerekwara ozi ruo afọ iri abuo na ise, ruo mgbe o ga-eru afọ iri ise. Onyeozu nke Ogbugba-ndu na Malakai ato na-asachapu ma na-emekwa ka ndi Livai di ocha n'oge iwu ubochi Sonde, dika O mere n'October 22, 1844.

Lee, M ga-eziga onye-ozu m, o ga-edokwa uzọ n'ihu m; Onye-nwe unu na-achọ ga-abata n'ulo nsọ Ya na mberede, obuna Onye-ozu nke ogbugba-ndu ahụ, onye unu na-enwe obi uto n'ime ya: lee, o ga-abia, ka Jehova nke usuu ndi agha kwuru.

Ma onye puru idi ubochi o ga-abia? Onye kwa ga-eguzosi ike mgbe o putara? N'ihina o di ka oku onye na-anucha igwe, dikwa ka ncha onye na-asacha uwe. O ga-anodukwa ala dika onye na-anucha ma na-eme ka olaocha di ocha; o ga-eme ka umu ndi Livai di ocha, ma sachapu ha dika olaedo na olaocha, ka ha wee nwee ike ichuro Onyenwe anyi aja n'ezu omume. Mgbe ahụ aja Juda na Jerusalem ga-ato Onyenwe anyi uto, dika n'ubochi ochie, na dika n'afọ ndi gara aga. Malakai 3:1-4.

Nomba "25" dika akara nnochianya, na-anochi anya o bughị naani onye Livai kwesiri ntukwasi obi, kama kwa onye Livai adigboroja. "25" dika akara nnochianya ya mere na-akowa nkewa nke igwe abuo nke ndi na-efe ofufe, ma ha buru umu agbogho amamihe na umu agbogho nzuzu, aturu na ewu, wit na ahija ojoo. Nomba iri abuo na ise bu akara nnochianya o bughị naani nke onye

Livai, kama, di nnoo mkpa otu a, o bu akara nnochianya nke nkewa (nsachapu) nke ndi Livai. Nkewa ahụ di n'iwu ubochi Uka, ma o bu otu isiokwu bu isi nke Okwu amuma nke Chineke. O kwekoro ekweko na Matiu isi nke iri abuo na ise bu nani n'ihu-azu nke amuma Jisos banyere ogwugwu uwa di na Matiu iri abuo na ano.

Jisus wee pua, si n'ulo nsọ ahụ puo: ndi na-eso uzọ ya wee biakwute ya igosi ya ulo nile nke ulo nsọ ahụ. Ma Jisus sirị ha, O bu na unu ahughị ihe ndi a niile? N'ezie asị m unu, a gaghi ahapu ebe a obuna otu nkume ka o dinara n'elu ibe ya, nke a na-agaghi akwatu. Matiu 24:1, 2.

Mgbe Jisos hapuru ulo nsọ ahụ, O laghachikwaghi ozo. N'amaokwu ikpeazu nke isi nke iri abuo na ato, Jisos ekwuwo ikpe n'elu Sanhedrin, a na-egosikwa ikpe ahụ dika "ahuhu" asato, si otu a na-eme ka o yie ihe adigboroja nke mkpuruobi asato ndi no n'elu ugbo ahụ, ubochi nke asato nke ibi ugwu, ubochi nke asato nke mbilite n'onwu, ogbo asato nke Abraham afo 430 na n'ihu. Nomba "asato" nke adigboroja ahụ kwekoro na onye Livai adigboroja ahụ.

N'ezie, asị m unu, Ihe ndi a niile ga-abiakwute ogbo a.

Jerusalem, Jerusalem, gi onye na-egbu ndi amuma, na-atukwa nkume ndi ezitere gi, ugboro ole ka M choro ikpokota umu gi onu, dika nne okuko si akpokota umu ya n'okpuru nku ya, ma unu ekweghi! Lee, a hapula ulo unu ka o buru ihe togboro n'efu.

N'ihia na asị m unu, Unu agaghi ahukwa m site ugbo a gawa, ruo mgbe unu ga-asi, Ngozi diri onye ahụ nke na-abia n'aha Onyenwe anyi. Matiu 23:36-39.

Matiu isi nke iri abuo na abuo na-ejedebe n'ihe atu banyere ikekota ndi ajo omume n'ukwu-ukwu, ma na-ejedebekwa na mkparita uka ikpeazu di n'etiti Kraist na ndi Juu ndi na-aru uka n'enweghi isi. Mgbe ahụ, n'isi nke 24, O hapuru ulo nsọ ahụ maka oge ikpeazu, kwusi oru Ya maka Izrel oge ochie. Isi ahụ na-agwu ebe o malitere, ya na nkwuputa na a hapuru ha ulo ha n'efu; ma ihe O kporo ulo Nna Ya mgbe mbu O mere ka ulo nsọ ahụ di ocha aghowo ugbo a ulo efu nke ndi Juu.

N'isi nke 24, Jisos ga-aza ajuju ndi metutara ulo nsọ ahụ na mbibi ya nke na-abianu. A ga-eme mbibi ahụ n'ime ogbo ahụ n'onwe ya, nke bu ogbo nke ajuala. O si n'ulo nsọ ahụ puo, ghara iloghachikwute ya ozo; ya mere amuma ndi O na-akowa na-ekwu maka Izrel nke mmuo, o bughi Izrel nkiti. Mgbe Kraist hapuru ulo nsọ ahụ nke bu uka Seventh-day Adventist nke Laodisia dika O mere Izrel oge ochie, n'otu oge ahụ, a ga-ejikota ulo nsọ mmadu nke ndi nari otu puku na iri ano na ano na ulo nsọ nke Chineke ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe Jisos hapuru ulo nsọ nke Izrel oge ochie, O gbara ndi mbu nke ogbugba ndu Ya alukwaghim ruo mgbe ebighi ebi.

Isi nke iri na otu ruo n'isi nke iri abuo na abuo nke Matiu bu omega nke ahiri sitere n'isi nke iri na otu ruo n'isi nke iri abuo na abuo n'akwukwo Jenesis. Mgbe ahiri ahụ malitere na Jenesis isi nke iri na otu, o na-akowakwara mmalite Bebel na ogbugba-ndu onwu nke Bebel, nke na-eru mmezu omega ya n'Mkpughe isi nke iri na asaa, amaokwu nke iri na otu, bu amaokwu ahụ nke di kpomkwem n'etiti amaokwu ndi mejuputara isi nke iri na otu ruo n'isi nke iri abuo na abuo. Etiti isi nke iri na otu ruo n'isi nke iri abuo na abuo n'Jenesis, Matiu, na Mkpughe, nke o bu na-ekwusi ike n'akara okoloto ahụ ma o bu akara okoloto adigboroja ya. N'Jenesis o bu ibi ugwu, n'Matiu o bu Pita na Okwute ahụ nke Kraist ga-ewukwasị choochi ya n'elu ya, ma n'Mkpughe o bu anu ohia

adigboroja ahụ nke diriri adi, ma di ugbu a, ma ga-arigo, onye bu nke asato, nke sitere na asaa, na onye a na-alukwa mgbe ahụ n'akụ.

Iri na otu na iri abuo na abuo bu ihe nnochianya nke na-akowa njikota nke idi Chukwu na mmadu, nke bukwa isi okwu ahụ a na-anochi anya ya site n'aka Kraist ide iwu Ya n'obi na n'uche anyi. 11 na 22 bu ihe nnochianya nke ogbugba ndu nke otu nari puku na iri anọ na anọ. N'akwukwo Matiu, isi nke iri abuo na ato, ukochukwu ugha natara ahuhu asato; n'otu oge ahukwa, a na-ete ezi ukochukwu mmanu. E doro ndi nchujà nsọ ubochi asaa, ma n'ubochi nke asato ha malitere ije ozi.

O bughị ihe mberede na ubochi asaa nke ido ndi nchujà nsọ, nke dugara n'imalite ozi ha n'ubochi nke asato, malitere na Onu Ogugu isi nke asato amaokwu nke mbu, n'ihhi na "81" bu ihe nnochianya nke ndi nchujà.

Jehova wee gwa Mozis, si, Kporo Eron na umu ya ndi ikom ka ha soro ya, na uwe ndi ahụ, na mmanu ite-nsọ, na otu ehi-nwoke maka aja mmehie, na ebule abuo, na nkata achicha na-ekoghi eko; chikotakwa ogbakọ ahụ dum n'onu uzọ uloikwuu nzuko. Mozis wee mee dika Jehova nyere ya iwu; e wee chikota ogbakọ ahụ n'onu uzọ uloikwuu nzuko. Mozis wee si ogbakọ ahụ, Nke a bu ihe Jehova nyere iwu ka e mee. ...

Unu agaghị esi n'onu uzọ uloikwuu nzuko ahụ puta ubochi asaa, ruo mgbe ubochi nsochibido unu ga-ezu: n'ihhi na ubochi asaa ka o ga-eji doo unu nsọ. Di ka o mere taa, otu a ka Onyenwe anyi nyere iwu ime, iji mee mkpuchi mmehie n'ihhi unu. Ya mere unu ga-anọ n'onu uzọ uloikwuu nzuko ahụ ehie na abali ubochi asaa, debe ihe Onyenwe anyi nyere n'aka, ka unu ghara inwu: n'ihhi na otu a ka enyere m iwu. Aaron na umu ya ndi ikom wee mee ihe Nile Onyenwe anyi nyere n'iwu site n'aka Moses. O wee ruo n'ubochi nke asato, Moses kporo Aaron na umu ya ndi ikom, na ndi okenye Izrel; O wee si Aaron, Were nwa ehi toro eto maka aja mmehie, na ebule maka aja nsure-oku, ndi na-enweghi ntupo, wee chuo ha n'ihu Onyenwe anyi. ... Moses wee si, Nke a bu ihe Onyenwe anyi nyere n'iwu ka unu mee: ebube Onyenwe anyi ga-aputakwa n'ebe unu no. ... Aaron wee welie aka ya n'ebe ndi mmadu no, gozie ha, wee si n'ichu aja mmehie, na aja nsure-oku, na aja udo ridata. Moses na Aaron wee banye n'uloikwuu nzuko ahụ, puta, gozie ndi mmadu: ebube Onyenwe anyi wee puta n'ihu mmadu Nile. Oku wee si n'ihu Onyenwe anyi puta, rikapu aja nsure-oku na abuba di n'elu ebe ichujà: nke mgbe mmadu Nile huru, ha tiri mkpu, daa n'ihu ha. Levitikos 8:1-5, 33-36; 9:1, 2, 6, 22-24.

Isi nke iri abuo na ato na-akowaputa ndi Livai ugha, ndi a na-ekpughe n'oge a na-emechi akara n'elu ndi Livai ezi-okwu. Isi nke iri abuo na abuo nke Matiu na-ejedebe n'ebe o nweghi onye o bu la juru Jizos ajuju ozo, mgbe ahụ n'isi nke iri abuo na ato O na-ebuputa ahuhu asato ahụ, na-egosi na oge amara Sanhedrin emechiela, nakwa na ikpe mmezu malitere mgbe ahụ. N'isi nke iri abuo na anọ, O na-akowa ulo nsọ ahụ dika ulo ndi Juu. O di mkpa ihu usoro di n'ime isi ndi a.

Isi nke iri na otu ruo nke iri abuo na abuo nke Matiu na-egosi mmezu nke ikachasi akara nke puku mmadu otu nari na iri anọ na anọ n'ihe gbasara ogbugba-ndu Chineke na ndi a hoputara. Ihe nnochianya Palmoni nke alfa, isi nke iri na otu, na ihe nnochianya Ya nke omega, isi nke iri abuo na abuo, na-agbakwunye n'akuko di n'ime isi ndi ahụ.

Isi nke iri abụọ na atọ bụ mkpuchi mmehie, njikọta nke Chineke na nke mmadụ dị ka ọnụogugu iri abụọ na atọ si anọchi anya ya. Ma isi ahụ na-akọ gbasara ikpe nchikwa nke ahịhịa ojọọ ndị ahụ, nchụàjà adigboroja, ndị Livai adigboroja. Onye nchụàjà ọ bụla bụ onye Livai, ma ọ bughị onye Livai ọ bụla bụ onye nchụàjà. N'etiti ụmụ Levi, ọ bụ naanị usoro ọbara Eron ka tozuru etozu maka nchụàjà. Akwụkwọ Nsọ na-egosi na ndị Livai ga-amalite ije ozi mgbe ha dị afọ iri abụọ na ise, ma ụmụ Kohat ga-eje ozi mgbe ha dị afọ iri atọ.

Jehova wee gwa Moses na Eron okwu, si, Guo ọnu ọgugu ụmụ Kohat n'etiti ụmụ Livayi, dika ezinulo ha si di, n'ulo nna ha; site n'afọ iri atọ gaa n'ihu ruo n'afọ iri ise, ndi niile na-abanye n'oru agha, ime oru n'uloikwu nzuko. Onu Ogugu 4:1-3.

Onuogu "30" na-anochi anya ndi nchuaaja ndi no n'obara-ulo Kohat, onye bu nwa Livai, ma nwa Kohat bu Amram, onye bu nna Eron. Livai putara "ejikotara ma o bu sonyere Chineke." Kohat putara "ndi zukotara gburugburu onuno Ya." Amram putara "ndi e buliri elu," Eron putara kwa "onye na-eburu ihè ma o bu onye ogbugbo e buliri elu." N'ijikota ha onu, ha na-esochi mmeghari si n'Oké Osimiri Uhie ruo Sajnai, ya mere na-egosi ogbugba ndu di n'etiti Chineke na otu nari puku iri anọ na anọ, ndi bu ulo nsọ mmadụ nke na-esonyere ulo nsọ nke Chukwu, mgbe Kraist gbatiri aka Ya nke ugboro abuo iji kpokotaa ndi Ya fodurunu n'ebe nsọ Ya, ebe O na-ebulikwa ha elu ma na-akwalite ha ka e jiri Nnukwu Onye Nchuaaja nke Eluigwe mee ka ha diri n'ihè, di ka O mere ka Shedrak, Mishak na Abednego diri n'ihè.

Onuogugu "30" na-anochi anya oge nkwaadebe maka ndi nchuaaja, ma 25, di ka afọ ndi Livai, ka a ga-etinye n'oru na 30, ahiri n'elu ahiri, n'ihie na nchuaaja o bula bu onye Livai, ma o bughị onye Livai o bula bu nchuaaja. Iri atọ na-anochi anya oge nkwaadebe nke malitere na 1989, n'oge ogwugwu, o na-agwukwa na iwu ubochi Sode na United States. Onuogu iri abuo na ise, di ka akara nke ndi Livai, bukwa akara nke nkewa di n'etiti otu abuo, ma n'ihe metutara ndi nchuaaja o na-egosi nkewa. Iri abuo na ise na-akara nkewa nke ndi Livai na ndi Livai adigboroja na iwu ubochi Sode, ma n'odinaya nke ndi nchuaaja eziokwu na ndi Livai eziokwu o na-emekwa ka odiche puta, agbanyeghi, o bughị nkewa na-adighi mma, dika o di n'ihe banyere ndi Livai adigboroja.

Kohat bu otu n'ime alaka atọ bu isi nke ndi Livai (ya na Geshon na Merari). Ahiri ndi nchuaaja sitere kpomkwem n'aka Eron, bu onye sitere n'omumu Kohat. Eron bu onye sitere n'ogbo nke anọ site n'aka Livai, ma e mechiri ihe ugwu nke oru nchuaaja naanị nye umu nwoke sitere n'aka ya n'ime alaka a nke ndi Kohat. Ndi Kohat n'ozuzu ha (ndi niile sitere n'aka Kohat) nwere nsopuru nke ibu ihe ndi kasi nsọ, ma naanị ahiri Eron nwere ike n'eziokwu iru oru nchuaaja n'ebe ichuaaja na n'ebe nsọ ahụ. Eron na-anochi anya otu ogbo nke anọ ahụ di ka "ndi okenye" nke Joel, ma o bu "ndi ikom oge ochie" n'isi nke asato nke Ezekiel, ndi na-akpo isiala nye anyanwu.

E guzobere usoro nke ngalaba iri abuo na anọ na-agbaghari agbaghari maka ndi nchuaaja (nakwa n'uzo yiri nke a maka ndi Livai na-abughị ndi nchuaaja n'oru nkwaado dika ndi na-abu abụ na ndi nche onu uzo ama) site n'aka Eze Devid. Devid haziri umu Aaron n'ime ngalaba iri abuo na anọ ka ha jee ozi n'usoro ntughari (1 Ihe E Mere 24:1-19). Devid, site n'enyemaka ndi nchuaaja Zadok (site n'ahiri Eleaza) na Ahimelek (site n'ahiri Itama), kewara ha n'igwe iri abuo na anọ (iri na isii

sitere n’ezi na ụlọ Eleaza nke ka ukwu, asatọ sitere n’ezi na ụlọ Itama). A túbara nza iji kpebie usoro ọrụ ahụ.

Otu ọ bụla n’ime nkewa ndị a na-eje ozi otu izu (site n’Ụbọchị Izuike ruo n’Ụbọchị Izuike), ugboro abụọ n’afọ, tinyere na nkewa niile na-ejekọ ọrụ ọrụ n’oge ememme ukwu ndị ahụ (Ngabiga, Pentikost, Ụlọikwu). Devid n’otu aka ahụ hazikwara ndị Livai na-abughị ndị nchụàjà n’ime nkewa iri abụọ na anọ maka abụ, ilekọta ọrụ ụzọ ámá, na ihe ndị ọzọ. (1 Ihe E Mere 23–26). E tinyere usoro a n’ọrụ n’okpuru Solomon (2 Ihe E Mere 8:14) ma ọ gara n’ihu n’oge Ụlọ Nsọ nke Abụọ. Zekaraja, nna Jọn Onye Na-eme Baptizim, nọ n’otu nkewa Ebaja—Luk 1:5; 1 Ihe E Mere 24:10. A hoputara usoro nkewa iri abụọ na anọ nke ndị nchụàjà site n’ítụ nza, ma Zekaraja nọ n’otu nkewa Ebaja, onye, n’etiti nkewa iri abụọ na anọ ahụ, nọchiri anya nkewa nke “asatọ.” Zekaraja putara “Chineke na-echeta,” aha nna ya bụ Ebaja putara “Chineke bụ nna m.”

Nna nke eluigwe chetara nkwa Ya nke ikpólite onye ozi ga-akwadebe ụzọ maka Mesaya. Ma Zekaraya na-adakọkwa na iwu Sọnde, n’ihi na ọ bụ n’ebe ahụ ka Ụbọchị Izuike, ụbọchị e nyere mmadụ ka ha na-echeta mgbe niile, ghorọ ule ikpeazụ. Zekaraya na-anọchi anya onye nchụàjà, nke òtù Abija, nke bụ òtù nke “asatọ.” Zekaraya ekweghị ozi mmụọ ozi ahụ, e meekwa ya ogbi ruo mgbe a muru nwa ya nwoke Jọn. Mgbe a muru Jọn, Zekaraya batara n’okwu a na-atule gbasara aha Jọn, o wee kwuo okwu. Ikwu okwu n’amụma nke ụbọchị ikpeazụ bụ mgbe United States na-ekwu okwu dika dragon.

O wee ruo, na n’ụbọchị nke asatọ ha bįara ibi nwata ahụ úgwù; ha wee kpọọ ya Zekaraja, dika aha nna ya si di. Ma nne ya zara si, Mba; kama a ga-akpọ ya Jọn. Ha wee si ya, Ọ dighi onye ọ bụla n’ime ndi ikwu gi a na-akpọ aha a. Ha wee were ihe iriba ama gwa nna ya, otu ọ ga-achọ ka a kpọọ ya. O wee rịọ ka e nye ya mbadamba ide ihe, dee, si, Aha ya bụ Jọn. Ha niile wee juo anya. Ozugbo ahụ ka ọrụ ya meghere, a topukwaa ire ya, o wee kwuo okwu, na-eto Chineke. Luk 1:59–64.

Jọn Onye-na-eme-baptizim bụ onye nke ogbo nke asatọ nke Abija, di ka nna ya bụ. N’oge ibi úgwù Jọn, n’ụbọchị nke asatọ, a gbanwere aha ya. Jọn Onye-na-eme-baptizim na-anọchi anya ndi bụ ndi nchụàjà, nke ogbo nke anọ, ndi nọ n’ime mmekorita ogbugba-ndu na Chineke, onye na-agbanwe aha ha (site na Laodisia ruo Filadelfia), na-ejikwa akara nke ogbugba-ndu ahụ kaa ha akara, mgbe United States na-ekwu okwu dika dragon.

Anyi bụ ụlọ nsọ nke Chineke. Ahiri amuma ndi na-agwa okwu banyere ụlọ nsọ ahụ na-agwa ndi ikom na ndi inyom di ka ndi n’otu n’otu, ma na-agwakwa ha dika otu ahụ ọrụ, n’ihi na nzuko Chineke bukwa ụlọ nsọ. Ma n’ezie, e nwekwara ụlọ nsọ nke eluigwe, ọ bukwa Kraist na-ewu ụlọ nsọ nke Onyenwe anyi. Ọ bụ Ya na-atọ ntọala ma na-edobe nkume isi n’elu ụlọ nsọ ahụ. N’ihe gbasara ọrụogugu “25” dika akara, 25 na-anochi anya ndi Livai, ndi a sachapuru (kewapuru) n’ebe ndi Livai ugha nọ n’isi nke atọ nke Malakaj, ndi a na-emekwa ka ha di ọcha n’otu ebe ahụ. N’isi nke 40 ruo 48 nke Ezekiel, a kowara ụlọ nsọ ihe atụ n’uzọ zuru ezu nke ukwu. Mmiri nke ndu na-asoputa site n’ulo nsọ ahụ ma juputa uwa.

“Itunanya bụ ọrụ ahụ nke Chineke na-ezube iru site n’aka ndi ohu Ya, ka e wee nye aha Ya otuto. Chineke mere Josef isi iyi nke ndu nye mba Ijipt. Site na Josef e chebere ndu nke

mmadu niile ahụ. Site na Daniel Chineke zọpọtara ndụ nke ndị amamihe niile nke Babilon. Nzọpụta ndị a bukwara ihe omumụ anya; ha gosiri ndị mmadu ngozi ime mmuọ ndị e nyere ha site n'ibụ ndị jikọtara na Chineke ahụ Josef na Daniel fere ofufe. Ya mere, site n'aka ndị Ya taa Chineke chorọ iweta ngozi n'ụwa. Onye orụ ọ bụla nke Kraịst bi n'obi ya, onye ọ bụla nke ga-egosi ihunanya Ya nye ụwa, bụ onye ya na Chineke na-aruko orụ maka ngozi nke mmadu niile. Ka ọ na-anata n'aka Onye Nzọpụta amara iji kesaa ndị ozo, site n'ahụ ya dum ka iyi nke ndụ ime mmuọ na-asoputa. Kraịst b́ara d́ka Dọḱta Ukwu iji gwoọ onyá ndi mmehie meworo n'ezinulo mmadu; Mmuo Ya, na-arụ orụ site n'aka ndi ohu Ya, na-enye umu mmadu ndi mmehie meworo oria, ndi na-ata ahuhu, ike ogwugwo di ukwu nke bara uru nye ahụ na mkpuru obi. 'N'ubochi ahụ,' ka Akwukwo Nso na-ekwu, 'a ga-emegehe isi iyi nye ulo Devid na nye ndi bi na Jerusalem maka mmehie na maka adighi ocha.' Zechariah 13:1. Mmiri nke isi iyi a nwere agwa ogwugwo nke ga-agwo ma nkwaru anu ahụ ma nke ime mmuọ."

“Site n'isi-iyi a ka nnukwu osimiri ahụ a huru n'ohu Ezikiel na-asoputa. 'Mmiri ndi a na-aputa gaa n'ebe owuwa anyanwu, ha na-agbadata n'ozara, ha na-abanyekwa n'ime oke osimiri: mgbe e webatara ha n'ime oke osimiri ahụ, a ga-agwo mmiri ndi ahụ. O geme kwa, na ihe ọ bula di ndu, nke na-agaghari, ebe ọ bula osimiri ndi ahụ rutere, ga-adi ndu... N'akuku osimiri ahụ, n'akuku ya, n'uzo a na n'uzo ahụ, osisi niile maka nri ga-eto, akwukwo ya agaghị akponwu, mkpuru ya agaghikwa akwusi: ọ ga-amị mkpuru ohuru dika onwa ya si di, n'ih na mmiri ha si n'ebe nso puta: mkpuru ya ga-abu maka nri, akwukwo ya ga-abukwa maka ogwu.' Ezikiel 47:8–12.” Testimonies, mpiakota nke 6, 227.

Ulo nso Ezekiel bu ihe nnochianya amuma nke okwa kachasi elu, e nyekwara Jon iwu n'Akwukwo Mkpughe isi nke iri na otu ka ọ tuo ulo nso ahụ, ma hapu ogige di n'ezí. Mgbe anyi mere kpomkwem otu ihe ahụ n'ulo nso Ezekiel, anyi na-achoputa na onuogu abuo ndi kacha puta ihè n'ime akuku atụ ulo nso ahụ na-anochite anya okwa nchujà. Kubit iri ise bu onuogu kacha puta ihè, a na-emegehachikwa ya ugboro iri na otu dika ogologo zuru ezu nke ngwakota onu uzo ama ọ bula (Ezekiel 40:15, 21, 25, 29, 33, 36, wdg.). A na-ejikwa iri ise akowa ufodu ogologo mgbidi na ime-ulo (42:7–8). O na-akowaputa uzo ngafe onu uzo ama ahụ dum site n'onu mbata di n'ezí ruo n'onu mbata di n'ime.

Kubit iri abuo na ise bu nke doro anya na ọ bu nke abuo kacha puta ihè. E kwughachiri ya ugboro iri di ka obosara na idi obosara nke ngongo onu uzo ama ndi ahụ (Ezekiel 40:13, 21, 25, 29, 30, 33, 36). Mgbe a jikotara ha, 50 na 25 na-emeputa usoro akuku ano kwu oto nke 50 n'idi ogologo na 25 n'idi obosara maka onu uzo ama isi isii ahụ. Njiko 50 na 25 a na-achikwa nkowa ulo nke onu uzo ama ndi ahụ na-eduba n'ime akuku ime. O dighi njiko onuogu ozo a na-ekwughachi n'uzo usoro siri ike otu a n'ulo nso ahụ n'onwe ya.

Ndi Livai malitere ozi arusi oru ike mgbe ha gbara afọ iri abuo na ise (Onu Ogugu 8:24: “site n'afọ iri abuo na ise gaa n'elu ka ha ga-abanye ichere ozi ahụ”). Ha jere ozi ruo mgbe ha gbara afọ iri ise (Onu Ogugu 4:3, 39, 43; 8:25: “ruo mgbe ọ di afọ iri ise”). Nke a na-enye kpomkwem afọ iri abuo na ise nke ozi arusi oru ike (50 – 25 = 25).

Ya mere, oge afọ iri abuo na ise nke oru ndi Livai na-aputa n'uzo doro anya n'ogo nke kubit iri abuo na ise site na kubit iri ise nke na-achi onu uzo ulo nso na nhazi ya—ebe ahụ n'onwe ya ka ndi

Livai jere ozi. Akukụ isi nke ụlọ nsọ Ezekiel, ya bụ, ụlọ nsọ nke chọchị mmeri na nke puku mmadụ nari otu na iri anọ na anọ, ka e si n'usoro owuwu tinye n'ime ụlọ nsọ ahụ n'onwe ya ebe ha ga-eje ozi; DÍ KA e si wuo kromosom iri anọ na isii n'ime ụlọ nsọ ahụ n'onwe ya ebe ndị Chineke ga-eje ozi. Palmoni etinyewo akara mbinye aka Ya n'elu ụlọ nsọ nke mmadụ n'otu n'otu nakwa n'elu ụlọ nsọ nke ahụ òtù ahụ nke ga-abụ nwunye Ya.

Anyị ga-aga n'ihu n'akukụ ndị a n'isiokwu na-esonụ.

“Ndị nọ n'ọnọdụ orụ dī mkpa ekwesighi igho ndi e gbanwere gaa n'ukpuru nke uwa nke na-amasị onwe onye ma juputa n'ila n'iyi, n'ihu na ha enweghi ike ikwu ya; ma obuna ma ha nwere ike ime ya, ukpuru yiri nke Kraist agaghi ekwe ya. A ghaghi inye ozizi dī ukwu n'uzo dī iche iche. 'Onye ka O ga-akuziri ihe omuma? onye kwa ka O ga-eme ka o ghota ozizi? ndi a kporo ara site n'ara ehi, ma doputara ha n'obi nne. N'ihu na iwu ga-adi n'elu iwu, iwu n'elu iwu; ahiri n'elu ahiri, ahiri n'elu ahiri; ntakiri ebe a, ntakiri ebe ahụ.' N'otu a ka a ga-eji ndidi wetara umuaka okwu Jehova n'ihu ha ma debe ya n'ihu ha, site n'aka ndi nne na nna kweere n'okwu Chineke. 'N'ihu na n'egbugbere onu na-asu nsu na n'asusu ozo ka O ga-agwa ndi a okwu. Ndi O siri ha, Nke a bu izuike unu ga-eji mee ka onye ike gwuru zuru ike; nke a kwa bu ume ohuru: ma ha achoghi inu. Ma okwu Jehova buru ha iwu n'elu iwu, iwu n'elu iwu; ahiri n'elu ahiri, ahiri n'elu ahiri; ntakiri ebe a, ntakiri ebe ahụ; ka ha wee jee, daa azu, gbajie, buru ndi a dotara n'onya, ma jide ha.' Gini mere?—n'ihu na ha egeghi nti n'okwu Jehova nke biara n'ebe ha no.”

“Nke a putara ndi ahụ na-erubeghi nkuzi, ma ha akwadowo amamihe nke onwe ha, ma horo iru onwe ha oru dika echiche nke onwe ha si di. Onye-nwe na-enye ndi a ule, ka ha were onodu ha soro ndumodu Ya, ma o bu ju ma mee dika echiche nke onwe ha si di, mgbe ahukwa Onye-nwe ga-ahapu ha n'aka nsonaazu ahụ doro anya. N'uzo anyi nile, n'ozu anyi nile nye Chineke, O na-agwa anyi, 'Nye M obi gi.' O bu mmuo dī nrubeisi, nke a puru ikuziri ihe, ka Chineke choro. Ihe na-enye ekpere idi mma ya puru iche bu eziokwu ahụ na a na-eku ya site n'obi ihunanya na-erube isi.”

“Chineke na-achọ ihe ufodu n'aka ndi Ya; o buru na ha asi, Agaghi m enyefe obi m ime ihe a, Onyenwe anyi na-ahapu ha ka ha gaa n'ihu n'okwukwe ha chere na o bu amamihe, ma na-enweghi amamihe nke eluigwe, ruo mgbe Akwukwo Nso a [Aizaya 28:13] ga-emezu. Unu ekwesighi ikwu, Aga m eso nduzi nke Onyenwe anyi ruo n'oke ufodu nke kweoro n'ikpe m, ma mesia jidesie echiche nke m ike, na-aju ka a kpuzie unu dika oyiya Onyenwe anyi si di. Ka e juo ajuju a, Nke a o bu uche nke Onyenwe anyi? o bughu, Nke a o bu echiche ma o bu ikpe nke—?” Testimonies to Ministers, 419.